Veli-Pekka Ihamäki
Suomen Palopäällystöliitto ry
8.3.2021

Suomen Palopäällystöliitto ry on aatteellinen yhdistys, jonka tavoitteena on yhteiskunnan turvallisuuden edistäminen ja pelastusalan osaamisen kehittäminen. Jäsenistöömme kuuluu muun muassa pelastusalan palopäällystöä, alipäällystöä, sopimuspalopäällystöä ja turvallisuusalan asiantuntijoita. Liitolla ei ole ammatilliseen edunvalvontaan liittyviä tehtäviä.

Suomen Palopäällystöliiton asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä 241/2020 vp, eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Teema: Pelastustoimen järjestäminen (pelastustoimispesifit asiat + ensihoito)

Suomen Palopäällystöliitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto otsikon mukaiseen asiaan. Lausuntona toteamme seuraavaa:

Ihmisten huomioiminen

Hyvinvointialueuudistus on Suomen hallintorakenteen kenties suurin muutos koskaan. Tärkeintä eivät ole hallinnon rakenteet sinänsä vaan se mitä niiden avulla saadaan aikaan. Siis se, että avun tarvitsija saa apua – inhimillisesti, ammatillisesti ja luotettavasti. Tärkeää on myös huolehtia henkilöstön jaksamisesta muutostilanteessa.

Pelastustoimen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta (TKI)

Pelastustoimi tarvitsee toimintansa tueksi korkeatasoista tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. Pelastustoimen TKI-toiminta on valitettavan heikosti resursoitua ja valtakunnallinen koordinaatio hajanaista. Pelastusalan käytännönläheinen kehittämistoiminta koskee usein ainoastaan omaa pelastuslaitosta ja muiden laitosten kehitystyöstä ei tiedetä. Kehittämistoiminta perustuu nyt osittain hankerahoitukseen, mutta hankkeiden avulla pitkäjänteisen peruskehitystyön tekeminen on hankalaa. TKI-toiminnan tehostamiseksi kaivataan siis systemaattista valtakunnallista koordinaatiota, tiedonvaihtoa ja riittävää perusrahoitusta.

Pelastustoimen resurssit

Pelastustoimen toimintamahdollisuuksien varmistamiseksi on tärkeää, että sillä on käytössään riittävät resurssit. Pelastuslaitosten toimintakustannuksiin kohdistuu merkittäviä korotuspaineita kaikkialla Suomessa. Väestönkasvualueilla henkilöstön ja asemien määrää lisätään, jotta palvelutaso vastaa riskien kasvuun. Työaikoihin liittyvät oikeudenpäätökset pakottavat pelastuslaitoksia purkamaan käytössä olleita

varallaolojärjestelyjä ja palkkaamaan uutta henkilöstöä. Pelastusalan nykyiset opiskelijamäärät eivät riitä kattamaan uusien työntekijöiden tarvetta. Opiskelupaikkoja tuleekin nopeasti lisätä. Myös henkilöstön täydennyskoulutukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota ja tässä järjestöjen, muun muassa Palopäällystöliiton, merkittävä rooli tulee muistaa.

Palosuojelurahaston merkitys

Muutos ei sinällään vaikuta Palosuojelurahaston (PSR) rooliin. Pelastustoimen järjestötoimijan näkökulmasta on kuitenkin tärkeä korostaa rahaston suurta merkitystä alalle. PSR mahdollistaa rahoituksensa kautta erittäin isoa osaa pelastustoimen kehitystyöstä ja on tärkeää, että tämä mahdollisuus säilyy myös tulevaisuudessa.

Sopimuspalokuntien toimintaedellytysten turvaaminen

Sopimuspalokuntalaiset ovat tärkeä pelastustoiminnan voimavara. Toiminta perustuu mukana olevien ihmisten sitoutuneisuuteen. Tärkeää on, että pelastustoimi pystyy tukemaan tätä toimintaa hälytyskorvausten ja muun tuen avulla niin, että sopimuspalokuntalaisten toimintaan käyttämä rajallinen aika kohdistuu mielekkäästi. Mikäli toiminnassa joudutaan keskittymään liiaksi esimerkiksi varainhankintaan, on vaarana, että into osallistua palokuntatoimintaan hiipuu.

Pelastuslaitosten asema osana hallintouudistusta

Pelastuslaitoksilla on merkittävä ja tärkeä rooli osana suunniteltua hallintouudistusta. Mikäli uudistus etenee esitetyn mukaan, on tärkeää, että pelastuslaitos organisoidaan hyvinvointialueen organisaatiorakenteessa rinnakkaiseksi toimijaksi sote-sektorin kanssa. Tällöin pelastuslaitoksen edustus on lähellä alueen päätöksentekotasoa ja se pystyy paremmin tukemaan alueen turvallisuus- ja varautumistyössä. Myös pelastuslaitosten valtakunnallinen johtaminen, ohjaus ja resurssointi on helpompaa, kun pelastuslaitokset säilyttävät riittävän itsenäisen aseman. Pelastuslaitosten asema on syytä kirjata lainsäädännössä selkeästi.

Veli-Pekka Ihamäki
puheenjohtaja
Suomen Palopäällystöliitto ry